

Yttrande demokratiutredningen

Dnr KS2016.0225

Skövde kommun har i en parlamentariskt sammansatt grupp med samtliga partier tagit del av betänkandet *Låt fler forma framtiden!* (SOU 2016:5) och lämnar följande yttrande som är en sammanställning av kommentarer, synpunkter och förslag till tillägg som är gemensamma för partierna i Skövde. Partierna i Skövde som alla har tagit del av förslaget och har varit delaktiga i arbetet med ett yttrande framhåller att det är positivt och av stor vikt att en demokratiutredning genomförs.

Utredningen har som målsättning att skapa en hållbar demokrati som kännetecknas av delaktighet och jämlikt inflytande. För att uppnå denna målsättning bör antalet förtroendeuppdrag inte minska ytterligare.

Att partierna har fler politiska tjänstemän än tidigare är i hög grad en konsekvens av samhällsutvecklingen och förutsättningarna för det politiska uppdraget. Tjänstemännen är till för de förtroendevalda. Inte tvärt om. Rätt använda ger politiska tjänstemän de förtroendevalda uppdragsgivarna bättre förutsättning att fullgöra de delar av uppdraget som innebär dialog med människor och besök i verksamheter. Detta genom att den kan avlasta politikerna från några av de många göromålen som annars skulle åligga en politiker.

Avseende förslaget till förändring av partisystemet är det viktigt att varje parti tar ansvar för att utveckla sin organisation i takt med att samhället förändras. Det är inte något som ska lagstadgas om.

Att generellt hävda att partierna måste reformera sina organisationer är att göra det lätt för sig. Snarare gäller det för partierna att ständigt utveckla och upprätthålla arbetssätt och metoder som medger medlemmar och sympatisörers delaktighet och inflytande.

Ett annat problem som behöver uppmärksammas är maktkoncentrationen till kommunstyrelsen och dess arbetsutskott. Ett förslag är att kommunfullmäktige fastställer en uppdragsbeskrivning där det tydligt framgår vad som skall göras och var ansvaret ligger, en tydlighet i rollfördelningen mellan olika förtroendevalda. En maktutredning kan tydliggöra detta och en sådan utredning bör vara oberoende, fristående och tvärvetenskaplig.

Medborgardialog

Skövde kommun ställer sig positiva till att kommunfullmäktige genomför allmänpolitiska debatter eller debatter om dagsaktuella frågor, vilket presidiet beslutar om. Debatterna kan bidra till att intresset bland medborgarna ökar. Det är också viktigt att arbeta för en förbättrad kommunikation mellan medborgare och landstings- och riksdagsledamöter.

Om medborgardialoger och samråd ska få en positiv effekt krävs att dessa formaliseras. En tydlighet mot medborgarna i vilka frågor kommunen kommer att samråda och vilken möjlighet till påverkan som dialogerna har måste finnas.

Det är och ska vara partierna och de förtroendevalda som inför beslut ska ha örat mot marken och föra dialog med medborgarna. Att frånta partierna deras roll bidrar till att urholka förtroendet för partierna och göra det mindre intressant att engagera sig i partiernas arbete.

Vi avvisar att folkmotion införs som obligatorium, vilket ytterligare kan bidra till att partiernas ansvar och arbete kringgås. Medborgarförslag är en form som fungerar bra och ger medborgarna möjlighet att påverka. Däremot anser vi att det är bra att man förtydligar skrivningen om kommunal folkomröstning.

Ungas inflytande

Det är positivt att utredningen vill stärka ungas delaktighet och inflytande. Partierna Skövde kommun har lite olika syn på förslaget om en försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder i kommunala val och folkomröstningar. Några partier ställer sig bakom förslaget och några gör det inte.

Ungdomsråd och liknande ska få inflytande genom att medverka i den kommunala beslutsprocessen, genom t ex samråd. Ett regelverk bör ange hur de ungas perspektiv ska tas tillvara och skolans demokratiuppdrag betonas.

De förtroendevalda

Skövde kommun ger stöd för förslaget att förtroendevalda som har heltidsuppdrag ska kunna beviljas föräldraledighet och ledighet från uppdrag på grund av sjukdom och att kommunfullmäktige kan besluta om tillfälliga förordnanden för att hantera vakanser. Det ska också klargöras att arvudet utgör sjukpenninggrundande inkomst. Överlag bör villkoren för förtroendevalda ses över och tydliggöras och särskilt möjligheten att kunna besluta om generösare regler för förskola och barnomsorg. Vi är positiva till att rimliga villkor erbjuds de som åtar sig politiska uppdrag och anser att vilket stöd och ersättning som ska ges är något som bäst utformas lokalt.

Folkinitiativ

Skövde kommun anser att försök med e-röstningar i kommunala folkomröstningar bör genomföras och resultatet av detta kan utgöra underlag för övervägande om framtida e-röstningar i allmänna val. Dock måste integritet och säkerhet säkerställas. Ett försök ska också visa på kostnader i relation till eventuella besparingar.

Vi ser positivt på en e-portal för e-demokrati med avsikt att ge information om ärenden under beredning och möjliggöra för medborgarna att kunna påverka.

Vi tillstyrker förslaget om att förstärka folkinitiativet genom att underlätta namninsamlingar men det förutsätter en nationell webbsida.

Demokratikunskap

Skolan har ett viktigt demokratiuppdrag och det är angeläget att demokratins funktion och arbete finns med i undervisningen och det ska vara naturligt att förtroendevalda är delaktiga i dessa inslag på skolorna. Skolorna ska kunna vara en plats för politiska diskussioner och möten och får inte utestänga t ex ungdomsförbund. Medborgare engagerar sig i utökad utsträckning i sakfrågor samtidigt som föreningsanslutningsgraden minskar. Behovet av samlingsplatser är stort och det är ett bra förslag att i högre utsträckning kunna använda offentliga lokaler som skolor för t ex föreningsaktiviteter.

Skolan har en uppgift att i nationella skolutvecklingsprogram arbeta för att sprida kunskap om hur landsting och kommuner fungerar och hur man kan delta i ett politiskt arbete. Vi tillstyrker detta förslag.

De politiska partierna

Utredningen lyfter fram frågan om partiernas minskade medlemsantal och partiernas arbete med att motverka detta. En anledning kan vara en professionalisering av uppdragen bland annat beroende på uppdragens komplexitet och den allt mer närgångna granskningen. Det bör uppmärksammas vilken situation som deltidspolitiker har och rimligheten i förutsättningarna för förtroendevalda på lokal nivå.

En förnyad översyn av partistödet bör genomföras. Härvid ska det klargöras hur de olika stöden fördelas, om de används på ändamålsenligt sätt och om det finns anledning till förändringar eller förtydliganden av gällande regelverk.

Delaktighet och inflytande

Funktionsnedsättning ska inte utgöra hinder för att vara delaktig i demokratiarbetet. Utredningens förslag är utmärkt och vi stödjer förslag om funktionshinderråd och det är självklart att personlig assistans ska medges till förtroendevalda för att kunna fullgöra sina uppdrag. Det är angeläget att se över möjligheten för resurssvaga grupper att kunna inkluderas i de politiska dialogerna. Åtgärder som bör stödjas kan vara riktade insatser för att öka valdeltagandet i denna grupp, tillhandahållande av tillgängliga lokaler för möten och ökad möjlighet för deltagande på distans.

Ungas deltagande

Oavsett om det är unga eller äldre, alla människor ska kunna kanalisera sina uppfattningar genom partier och deras förtroendevalda. Kommunerna kan frivilligt remittera ärenden till olika organisationer och forum och det är bra att de ungas perspektiv kommer till uttryck i beslutsprocessen. Men vi ser svårigheter i att inrätta ett "inflytandeforum" eftersom det bland annat är svårt att garantera en representativitet. Unga förenas förvisso av sin ålder men kan trots det ha skilda uppfattningar i frågor som berör kommunen.

Förtroendevalda och uppdrag

Skövde kommun tillstyrker inte förslaget om att begränsa antalet mandatperioder för uppdrag. Detta bör hanteras på annat sätt än genom lagstiftning. I alla organisationer finns behov av erfarenhet och kontinuitet men också av förnyelse. Det bör vara partierna – och ytterst väljarna – som bestämmer vilka personer som ska komma ifråga för politiska

uppdrag. Det finns en risk med begränsningar då man kan tappa erfarenhet och kompetens som tar många år att bygga upp.

Vi ställer oss också tveksamma till utredningens förslag om att en kommunfullmäktigeledamot ska kunna behålla sitt uppdrag där hen inte bor. Det är inte rimligt att de valda ska kunna besluta om frågor och förhållanden för människor i en kommun där de inte själva är bosatta.

Skövde kommun vill med dessa synpunkter vara delaktiga i arbetet med en ny lagstiftning för framtidens demokratiarbete.

Skövde 2016-06-14

Tord Gustafsson (M)
Ordförande i arbetsgruppen för yttrande avseende demokratiutredningen

Deltagare:

Anders G Johansson (M)
Christer Winbäck (L)
Marianne Gustafsson (KD)
Birgitta Johansson (C)
Marie Ekman (S)
Carlos Bobadilla (V)
Elisabeth Gustavsson (MP)
Mikael Clarke (SD)

Bilaga: Yttranden från samtliga partier i Skövde kommun:
Moderaterna, Liberalerna Kristdemokraterna, Centerpartiet, Socialdemokraterna,
Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Sverigedemokraterna.